

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Банчо Тодоров Банов, „доцент“ по научно направление 3.8
Икономика (публични финанси, държавен дълг),
преподавател в Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Стопански
факултет, катедра „Финанси и счетоводство“.

ОТНОСНО: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна
степен „доктор“ в професионално направление 3.8 Икономика.

АВТОР НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД: Елефтерия Апостолос Коняри

ТЕМА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД: „Избягване на данъчното облагане в
Гърция в контекста на политиката на ниски данъци в Югоизточна Европа“.

ОСНОВАНИЕ ЗА ПРЕДСТАВЯНЕ НА СТАНОВИЩЕТО: участие в състава на
научното жури за защита на дисертационния труд, определено със заповед
№347 от 07.02.2018г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ доц. д-р Борислав
Юруков.

I. Информация за докторанта

Елефтерия Апостолос Коняри е докторант в докторантска програма: „ Финанси,
парично обръщение, кредит и застраховка“ към Стопански факултет на
Югозападен университет „Неофит Рилски“. Неин научен ръководител е
професор д-р Ганчо Ганчев.

II. Обща оценка на представения дисертационен труд

Дисертационният труд, представен от Елефтерия Апостолос Коняри, е
посветен на актуален проблем както в теоретично, така и в практическо
отношение. Той намира изражение в дефиницията на основната цел на
дисертацията – да се анализират икономическите ползи от укриването на
данъци както и да се систематизират различните видове на проявление на този
феномен – причини и последици от укриването на данъци в Гърция. Като

подцели се извеждат на преден план да се разкрие ефекта от т.нар. „сива икономика“ с фокус инвестициите от Гърция в страни като България.

Предмет на изследването е разкриването на конкретните мотиви и механизми за избягването на данъчното облагане в контекста на политиката на ниски данъци в Източна Европа и предлагане на мерки за справяне с проблема.

Практическата значимост на резултатите от изследването, на обобщенията и препоръките на автора са от съществено значение за уточняване насоките на икономическата политика в контекста на сложните проблеми, пред които понастоящем е изправена икономиката на Р. България, Гърция и тези на Югоизточна Европа с оглед на разработване на подход за анализ и оценка на провежданата фискална политика и даване на препоръки с оглед избягването на укриване на данъци от икономическите субекти.

Дисертантът си поставя следните задачи:

1. Разбиране на данъчната система на Гърция и изясняване на въпроса защо тази система е неуспешна. (Тук вместо думата „разбиране“ е по-удачно да се употреби терминът „анализ“).
2. Разкриване на ролята и значението на практиката на укриване на данъци и неговото значение за гръцката икономика и общество.
3. Сравнение на гръцката данъчна система с тези на данъчните системи в страните от Източна Европа с акцент върху практиките в Югоизточна Европа.
4. Разкриване на основните причини за инвестициите от Гърция към България.
5. Изследване на политиката по привличане на капитали към икономиката на Гърция
6. Интерпретация на резултатите от анкетното проучване и изработване на предложения за икономическата политика. (Тъй като има налице направено анкетно проучване по правилна би била формулировката: „Извършване на анкетно проучване и анализ и интерпретация на резултатите...“)

Дисертационният труд е с обем 194 страници заедно с приложенията и използваната литература. Текстът е с обем от 155 страници, приложенията са от три части и са с обем 16 страници.

Той е структуриран в увод, пет глави, като пета глава „Изводи и дискусия“ може да се приеме за заключение, приложения (три на брой) и списък с използваната литература.

Анализът, изводите и обобщенията в настоящата дисертация се основават върху проучване на значителен обем литературни източници и емпирични данни. В списъка с използвана литература са посочени 282 източника на български и английски език.

В увода на разработката са ясно и подробно очертани обектът, предметът, тезата на докторанта, целта и задачите на изследването, както и теоретичната и методологичната основа на анализа. Прави впечатление доброто структуриране на изложението, ясното очертаване на изводите и обобщенията, което значително облекчава четенето и разбирането на текста.

В глава първа е представен аналитичен преглед на литературата (на теории и концепции) в областта на укриването на данъци и избягването им. Изясняват се понятия като укриване на данъци, не-съобразяване с данъчното законодателство, съпротива срещу данъчното облагане и неформална (сива) икономика.

Във втора глава е направен детайлен анализ на причините за укриването на данъци в Гърция и различните негативни практики в тази област. Направен е преглед на основните параметри на данъчната система в Гърция. Разгледана е кризата в Гърция с начало 2009г. В края на главата е направен преглед на укриването на данъци в различни сектори на икономиката на Гърция и връзката с политическите цикли (избори) в страната.

В трета глава е отделено внимание за важните за икономика Преки чуждестранни инвестиции в Централна и Източна Европа, както и за България. Направен е анализ на инвестиционния климат в страните от Централна и Източна Европа, както и ролята на Европейската интеграция на тези страни като фактор за повишаване на чуждестранните инвестиции в тях. Обърнато е внимание на изходящите от Гърция инвестиции за региона на Балканите. Обърнато е внимание върху причините и рентабилността на растежа на гръцките инвестиции и създаването на стимули за привличане на преки чуждестранни инвестиции в България.

В четвърта глава са представени резултати от последствията от укриване на данъци в Гърция, а също и в Югоизточна Европа. Представени са оценки за сивата икономика на Гърция, както и как този факт влияе върху разпределението на доходите. Обърнато е внимание и на сивата икономика в Югоизточна Европа и специфичните особености на икономическите агенти причислени към т.нар. неформален сектор. Представено е анкетно проучване със следните под-точки:

А/ Провеждане на изследването.

Б/ Презентация на изследването.

В/ Анализ на изследването.

Г/ Какво показват резултатите от изследването

В пета глава е направено сумиране на резултатите от изследването в контекста на предните глави. Направени са изводи на база на отговорите на анкетираните в предната глава лица, както и статистическата значимост на проучването. Предложени са промени в икономическата политика на гръцкото правителство, стратегии по отношение на транс-националните корпорации, стимули за повишаване на производителността на труда, намаляване на бюрократичните пречки, основаване и изграждане на свободни икономически зони, институционализиране на борбата с корупцията.

Съществено достойнство на дисертационния труд е стремежът на автора да интерпретира резултатите от емпиричния анализ в контекста на актуалните проблеми, стоящи пред икономиките на България и Гърция и по-специално на Гърция. Въз основа на направения анализ авторът стига до извода, че е необходимо съчетаване на публикуването на параметрите на данъчната система с нейното строго прилагане - провеждане на фискална политика, балансираща между стабилизационната си функция да стимулира икономическата активност и запазването на фискалната стабилност, независимо от факта, че за някои икономически агенти тя би била оценена като строга.

Общото ми впечатление от дисертационния труд е, че авторът притежава необходимите умения да систематизира съществуващите научни тези и критично да интерпретира и анализира актуални и значими икономически тенденции и проблеми, както и да извежда и аргументира

собствена научна позиция за тяхното решаване. Висока оценка заслужават професионалните умения и компетентност на автора в боравенето с иконометрични и статистически методи и техники и стремежът му да ги прилага в изследователската си дейност.

III. Оценка на автореферата и публикациите по дисертацията

Авторефератът (в обем от 44 стр. компютърно набран в дребен шрифт текст) е написан в съответствие с изискванията. В него коректно и ясно е представено основното съдържание на дисертацията. Посочени са надлежно основните цели, задачи и изводи от изследването. В приложената документация по защитата са представени са и 2 публикации, от чиято тематична насоченост може да се направи заключението, че в основната си част съдържащите се в дисертацията идеи, резултати и обобщения от изследванията са получили необходимата гласност в научните среди.

IV. Оценка на научните и практически резултати и приноси на дисертационния труд

В приложената справка към документацията по дисертационния труд са посочени 4 приноса с научен и научно-приложен характер. Те произтичат от възприетия от автора специфичен подход и разглеждането на проблема за начина на функциониране на процеса по привличане на чуждестранните инвестиции, политиките на ниско данъчно облагане в страните от Източна Европа и България в частност, необходимост от строга политика за борба с корупцията, намаляването на бюрокрацията в приемащите чуждестранни инвестиции страни, както и от авторите виждания за възможностите да се промени провежданата до този момент политика

V. Критични бележки, препоръки и въпроси

Основната ми критична бележка и препоръка към докторанта се отнася до публикациите по дисертационния труд. Автора е представил две публикации в размер на 6 стр. и в размер на 16 страници. Същевременно основния текст на дисертацията е в размер на 155 страници. Би било добре да се помисли, автора допълнително да публикува още една две публикации по темата на

дисертацията след нейната защита с цел запознаване още по-добре на научната общност с нейните резултати. Като незначителна забележка - някои от графиките от дисертацията са неясни като тези на стр. 48 и 52, текста под графика на стр. 52 е нечетим. Добре би било те да се преработят и в копието на дисертацията, което авторът ще остави са библиотеката те да са в по-ясен вариант.

VI. Заключение

Предложеният за обсъждане и оценяване дисертационен труд представлява задълбочено изследване на актуален проблем, съдържа интересни авторски тези и обобщения, и показва, че авторът притежава професионални умения и компетентност в боравенето с иконометрични и статистически методи и техники. Във връзка с това давам положителна оценка на дисертационния труд и предлагам на Научното жури да присъди на **Елефтерия Апостолос Коняри** образователната и научна степен „**доктор**” в професионално направление 3.8 Икономика.

София, 31.03.2018 г.

Член на журито:.....

Доц. д-р Банчо Тодоров Банов

